

# חיים"י?

לשני הגורמים גם יחד יש השפעה על התופעה שתלמידים מצטיינים אינם הולכים קבוע. בדורות קודמים לא נזקק מספר כה גדול של בנינוער לבנינוג כאמצעי להוכחה עצמית. נערים ונערות יכלו לרכוש הערכה ולהתבלט בפעילות בתנועותנוער, באחת המסגרות המתרחיות שקדמו להקמת המדינה, בטיולים ובמסעות. כיום פחת ערכה של ההתבלטות במסגרות כאלה. רק המצטיינים בלימודים יכולים לחתר על אמצעי הוכחה עצמית אחרים. מצד שני, אין כמעט ספק בכך, שכאשר נער או נערה מתחילים ללכת קבוע פוחתת התענינותם בלימודים; הם משתדלים פחות בהכנת שיעוריהם, אינם מתאמצים לזכות בציונים גבוהים.

סיפר מחנך כיתה בבית-ספר תיכון בתל-אביב: היתה לי תלמידה בחמישית: היא הצטיינה בכיתה בכל המקצועות. היתה זו נערה בעלת אינטליגנציה גבוהה, שהצטיינה אפילו יותר מהבנים המוכשרים שבכיתה. בכיתה השישית היו ציוניה, בשליש הראשון, בינוניים. הם נשארו כאלה בשליש השני, בשליש האחרון היא ירדה לגמרי. הנערה, נכשלה בבחינות, לא הקשיבה בשיעורים. לחובתה נרשם מספר רב של חיסורים ולא פעם השליכוה המורים מהכיתה בעוון הפרעות.

בסוף השנה היה עליה לעבור שתי בחינות והכנה אחת כדי לעלות לכיתה השביעית. קראתי לה לשיחה בבית. היא הכירה מיד בעובדה שירדה בלימודים; תחילה ניסתה ליחס זאת לגורמים שונים: המורים לא בסדר, הלמודם התחילו לשעמם, האמא בבית מטילה עליה יותר מדי עבודות, בהמשך השיחה התברר שהסיבה שונה לגמרי. בחופשת-הקיץ בין החמישית לשישית הכירה הנערה בבחור המבוגר ממנה בשנתיים, החלה לצאת עמו בקביעות. באופן טבעי ביותר החלה התלמידה להקדיש את הזמן שהיה מיועד להכנת השיעורים לבילויים בחברת החבר. היא היתה בורחת מבית-הספר כדי לבלות בחברתו. התענינותה הופנתה יותר לעצמה מאשר ללימודים. באמצע השנה היא רבה עם בן-זוגה והם נפרדו. הפרידה גרמה לה למשבר נפשי עמוק. שוב לא היה לה אף הרצון המועט ביותר ללמוד. היתה נדמה לה שעולמה חרב עליה וגורלה נגזר להשאר מאוהבת-נכזבת עד תום חייה.

הזמנתי את הוריה של הנערה, אנשים משכילים, והסברתי להם את המצב. יעצתי להם לערוך בביתם מסיבות לבני כיתתה של ביתם. הם עשו זאת, בזמן החופש הגדול. בתחילת השביעית עברה הנערה בנקל את הבחינות. השנה, בשליש הראשון והשני היא שבה להיות תלמידה טובה, אם כי לא מצטיינת. מכל מקום, ניכר בה המאמץ להצטיין. אלא שקשה היה לה להתגבר על הפיגור, בהשוואה לבנייהכיתה. הסיבה לכך היתה פשוטה: היא מצאה חבר חדש, הפעם אחד מתלמידי הכיתה, ועו היה רצונה להתבלט בעיניו.



## תוצאות מפתחות

**שאלון-המחקר** המיוחד שערך העולם הזה למען בני הנוער שהשתתפו במחקר, נכללו שאלות בתחומים שונים. התשובות שניתנו לשאלות אלה מאפשרות השוואה מעניינת בהבדליהרמה שבין בני-הנוער ההולכים קבוע, לבין המבלים בחברת צעירים וצעירות המתחלפים מדי פעם.

### קריאת ספרים:

במוצע קורא הצעיר הישראלי בגילים 14-18, עד לשירותו הצבאי, 3 ספרים לחודש; הממעיטים קוראים ספר אחד לחודש והמרבית יותר — עד 15 ספרים לחודש. הממוצע בין אלה שהם הולכים קבוע הוא 2 ספרים לחודש. הספרים הנקראים עלידי בנינוער אלה הם, בדרך כלל מסוג הספרות היפה וספרים שקריאתם חובה במסגרת חכנית הלימודים. רק בודדים מתעניינים בשיירה או בספרות ישראלית. מבין 50 נשאלים בקבוצה אחת, למשל, שנתבקשו לציין את שלושת הספרים האחרונים שקראו, לא ציין אף לא אחד שם של יצירה ספרותית ישראלית. בין ההולכים קבוע קיימת נטייה — לא בולטת — להעדיף קריאת רומאנים חדישים, על פי רוב — של מחברים אמריקאיים.

### קולנוע:

הקולנוע הוא אמצעי-הבידור בקרב הנוער הישראלי, כמו בקרב כלל האומה. הממוצע הוא שלושה סרטים בחודש, כשהמרבית מבקרים בקולנוע עד ל-12 פעם בחודש. רובם מציינים שהיו הולכים ברצון לקולנוע מספר רב יותר של פעמים, אלא שתקציבם האישי אינו מרשה להם זאת.

בין ההולכים קבוע עם בנינוג, הממוצע של הליכה לקולנוע הוא בדיוק כפול — 6 פעמים בחודש, הם אינם מתחשבים בדרך כלל, בטיב או סוג הסרט שהם הולכים לראות.

### תיאטרון:

מסקר המשתתפים במחקר התברר שהם מבקרים בתיאטרון פעמים בשנה במוצע, אולם הנשאלים הכלילו בתשובה זו גם להקות בידור והופעת אמנים ולהקות זרות בישראל. מפורט שלושת ההצגות האחרונות שראה כל נשאל, מצטיירת התמונה הבאה: 80 אחוז של המשיבים ראו רק הצגות-בידור של בצל ירוק, סמבטיון, זורה-מי, ולהקות זרות כמו הפרז דאק. 20 אחוז בלבד ראו לפחות הצגה אחת של תיאטרון (הבימה, הקאמרי, אהל). המישה אחוז בלבד מבקרים רק בתיאטרון רציני ונמנעים מלבקר בהצגות-בידור. הממוצע בין ההולכים קבוע נשאר גם הוא של ארבעה ביקורים בשנה בתיאטרון; אולם מסוג זה של המשיבים, ראו רק שלושה אחוז הצגת תיאטרון ממשית. (בהבימה, הקאמרי ואהל).

### קריאת עיתונים:

תופעה מפתיעה למדי היא האחוז הגבוה של קוראי-העיתונים בקרב הנוער. לפי התשובות מסתבר שהנער הישראלי הממוצע, בין אם הוא בן 14 או 18, קורא באופן קבוע עתון יומי אחד ועתון ערב אחד ושני שבועונים, שבדרך כלל האחד מהם הוא שבועון-נוער. יש רק הבדל אחד בין הזכרים והנקבות: הנערה הישראלית הממוצעת אינה קוראת עתון בוקר, מתעניינת בעתון ערב ובשלושה שבועונים לפחות, שאחד מהם הוא שבועון נשים או קולנוע.

בנקודה זו לא היו שום הבדלים בין הנערים שיש להם בנות-זוג לבין הבודדים. הנערה שיש לה בן-זוג קבוע, לעומת זאת, מסתפקת בדרך כלל בקריאת שבועונים, קוראת עתון יומי או עתון ערב אך לא באופן קבוע.

### אכילה במסעדות:

בגיל 14 אין הצעיר הישראלי הממוצע נוהג לראות באכילה במסעדה חלק מהבילוי שלו. בגיל 15, רק 17 אחוז אוכלים לפעמים במסעדות. בגיל 16 מבקר הנער הישראלי הממוצע במסעדה פעמיים בחודש, מוציא על ארוחה עד לירה אחת. בגילים 17 ו-18, הממוצע הוא אכילה פעם בשבוע במסעדה.

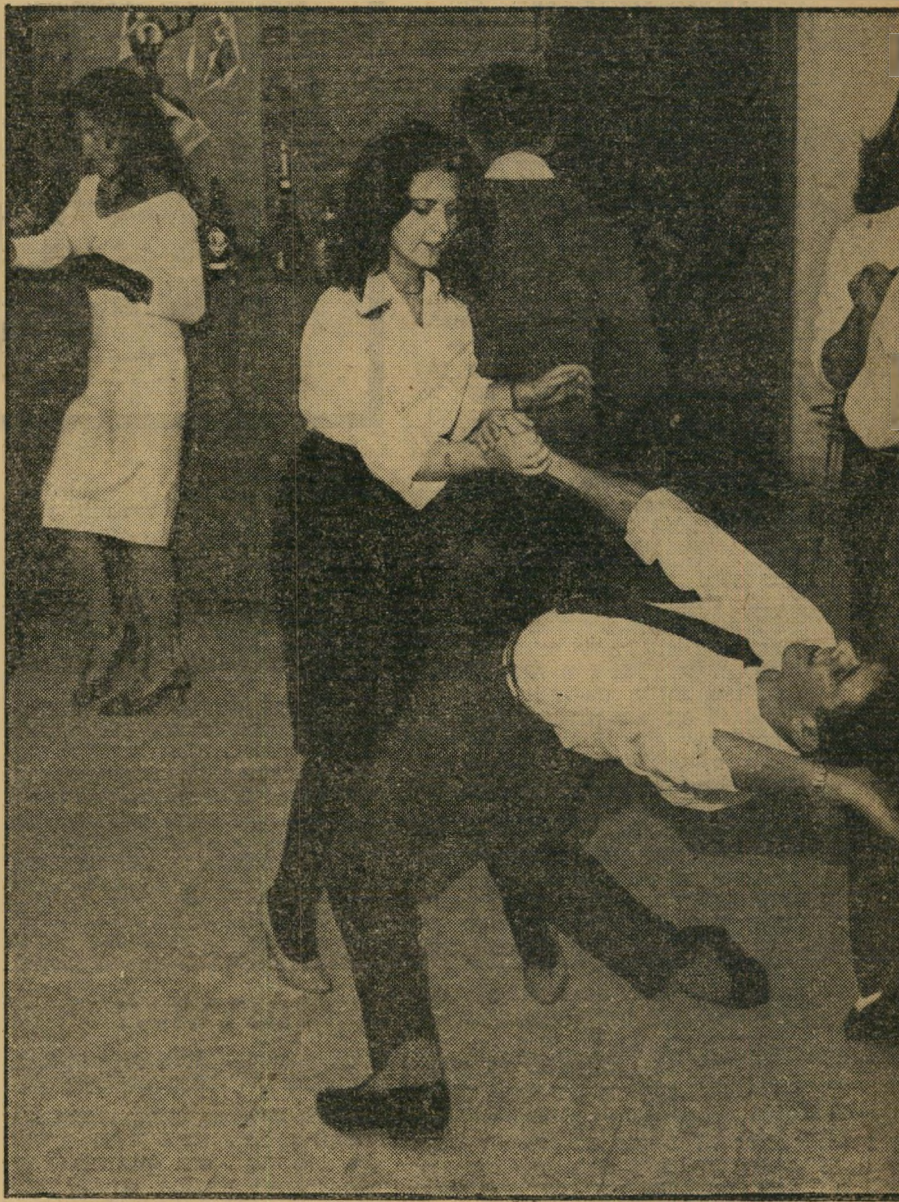
כ-40 אחוז מקרב ההולכים קבוע אוכלים במשותף במסעדה. ברוב המקרים משלם כל בן-זוג עבור המנה שלו. בנקודה זו יש הבדל רב בין תלמידי הגימנסיה לנערים עובדים שדמייהכיס שלהם גדולים יותר, נוהגים לרוב לשלם עבור בת-זוגם.

### דמי כיס:

מסתבר שקיים קשר הדוק בין דמייהכיס לגיל. בעוד שעד גיל 15 דמייהכיס המקובלים (המשך בעמוד 16)



**זה מתחיל** רקוד מעגל תמים של תלמידי כתי ז' בבית-הספר תל-נוער, הנערך כמעט מדי ליל שבת בככר-דיזנגוף. הם בני 12, ותחילת הקשרים בין בני-הזוג בגיל זה. בארצות הברית זוהי תופעה מקובלת. בארץ מתפשטת החברות רק כעבור שנתיים, בגיל 14.



**שם זה מוכיל** פוחה של רקוד סלוני אופני בקבוצה של בני נוער בגיל 17-18. רובם של המשתתפים במחקר זה, כולל חברי תנועות-נוער חלוציות ובני צי, התייחסו בחיוב לרקודים הסלונים. רקודים אלה משמשים אמצעי לקשירת קשרים והכרת בן הזוג מקרוב.